

ПРАВОСЛАВНИ БОГОСЛОВСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Силабус

др Србољуб Убипариповић, доцент

Основне студије богословља

Програм: Богословско-пастирски и богословско-
катихетски

**Предмет: Увод и извори хришћанског богослужења –
Литургика 1**

Група: обавезни предмет

Број ЕСПБ: 7

Фонд часова: 2 семестра (2+1)

Испит: Писмени и/или усмени

**Назив курса: Увод и извори хришћанског
богослужења – Литургика 1**

Садржај: 1. Литургика као фундаментална теолошка дисциплина. 2. Теоријско и практично упознавање са уводним и општим сазнањима о историјским претпоставкама настанка хришћанског богослужења и његовом потоњем развоју кроз различите историјске епохе. 3. Теоријско и практично упознавање са хришћанским храмом, богослужбеним сасудима и одежама, литургијским књигама. 4. Теоријско и практично упознавање са Литургијама византијског литургијског типа - Литургијом Јована Златоустог, Василија Великог и Пређеосвећених Дарова. 5. Теоријско и практично упознавање са светим тајнама и свештенодејствима, као и са заједничким изразима богослужбеног општења народа Божијег. 6. Извори хришћанског богослужења. 7. Извори литургије.

Циљ: Стицање теоријских знања о уводу и изворима хришћанског богослужења, њиховом појмовно-категоријалном апарату и методологији, овладавање умећима анализе богослужбених извора, као и умећем активног и продуктивног коришћења научне литературе.

Предуслови:

Уписан први семестар основних студија на богословско-пастирском и богословско- катихетском програму.

Облик наставе: Предавања, вежбе и стручна пракса.

Обавезе студената: Похађање предавања, вежби и стручне праксе.

Начин оцењивања рада и резултата: активно учествовање на предавањима, вежбама и стручној пракси – 30 поена; завршни испит – 70 поена.

План курса/предмета

Први семестар:

1. недеља

Уводне напомене: појам, предмет и садржај курса *Увод и извори хришћанског богослужења* (предавање).

Појам, предмет и садржај курса *Увод и извори хришћанског богослужења* (вежба).

2. недеља

Историјске претпоставке настанка хришћанског богослужења – старозаветно и синагогално богослужење (предавање).

Историјске претпоставке настанка хришћанског богослужења – старозаветно и синагогално богослужење (вежба).

3. недеља

Историјске претпоставке настанка хришћанског богослужења – многобожачко богослужење (предавање).

Историјске претпоставке настанка хришћанског богослужења – многобожачко богослужење (вежба).

4. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у апостолском периоду, на основу

одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у апостолском периоду, на основу одговарајућих извора (вежба).

5. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у постапостолском периоду, на основу одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у постапостолском периоду, на основу одговарајућих извора (вежба).

6. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у периоду гоњења (3. век-313.), на основу одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у периоду гоњења (3. век-313.), на основу одговарајућих извора (вежба).

7. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у периоду врхунца (4-9. век), на основу одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења у периоду врхунца (4-9. век), на основу одговарајућих извора (вежба).

8. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења – период иконоборства до пада Константинопоља (9. век - 1453.), на основу одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења – период иконоборства до пада Константинопоља (9. век - 1453.), на основу одговарајућих извора (вежба).

9. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења – период турске владавине и реформација (15-19. век), на основу одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења – период турске владавине и реформација (15-19. век), на основу одговарајућих извора (вежба).

10. недеља

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења – савремено доба, на основу одговарајућих извора (предавање).

Преглед историјског развоја хришћанског богослужења, на основу одговарајућих извора – савремено доба (вежба).

11. недеља

Хришћански храм (предавање).

Хришћански храм (вежба).

12. недеља

Богослужбени сасуди (предавање).

Богослужбени сасуди (вежба).

13. недеља

Богослужбене одежде – покривачи свете Трпезе и одежде свештенослужитеља (предавање).

Богослужбене одежде – покривачи свете Трпезе и одежде свештенослужитеља (вежба).

14. недеља

Литургијске књиге – уводна разматрања (предавање).

Литургијске књиге – уводна разматрања (вежба).

15. недеља

Рекапитулација претходно изложеног градива, коментари, примедбе и сугестије у оквиру предавања.

Рекапитулација претходно изложеног градива, коментари, примедбе и сугестије у оквиру вежби.

Други семестар:

16. недеља

Литургијске књиге - Еванђеље, Апостол, Паримејник и Псалтир (предавање).

Литургијске књиге - Еванђеље, Апостол, Паримејник и Псалтир (вежба).

17. недеља

Литургијске књиге – Евхологион (предавање).

Литургијске књиге – Евхологион (вежба).

18. недеља

Литургијске књиге - Часослов, Октоих и Минеји (предавање).

Литургијске књиге - Часослов, Октоих и Минеји (вежба).

19. недеља

Литургијске књиге - Посни триод и Пентикостар (Цветни триод) (предавање).

Литургијске књиге - Посни триод и Пентикостар (Цветни триод) (вежба).

20. недеља

Литургијске књиге – Типик (предавање).

Литургијске књиге – Типик (вежба).

21. недеља

Света Литургија (предавање).

Света Литургија (вежба).

22. недеља

Литургије византијског литургијског типа - Литургија Јована Златоустог (предавање).

Литургија Јована Златоустог (вежба).

23. недеља

Литургије византијског литургијског типа – Литургија Василија Великог (предавање).

Литургија Василија Великог (вежба).

24. недеља

Литургије византијског литургијског типа – Литургија Пређеосвећених Дарова (предавање).

Литургије византијског литургијског типа – Литургија Пређеосвећених Дарова (вежба).

25. недеља

Свете тајне и свештенодејства – уводна разматрања (предавање).

Свете тајне и свештенодејства – уводна разматрања (вежба).

26. недеља

Хришћанска иницијација (свете тајне крштења, миропомазања и Евхаристије) (предавање).

Хришћанска иницијација (свете тајне крштења, миропомазања и Евхаристије) (вежба).

27. недеља

Света тајна покајања и јелеосвећења (предавање).

Света тајна покајања и јелеосвећења (вежба).

28. недеља

Света тајна брака и свештенства (предавање).

Света тајна брака и свештенства (вежба).

29. недеља

Свештенодејства и заједнички изрази богослужбеног општења народа Божијег (предавање).

Свештенодејства и заједнички изрази богослужбеног општења народа Божијег (вежба).

30. недеља

Рекапитулација претходно изложеног градива и закључни коментари у оквиру предавања.

Рекапитулација претходно изложеног градива и закључни коментари у оквиру вежби.

Обавезна литература:

Јоанис Фундулис, *Литургика 1. Увод у Свето богослужење*, Краљево 2004, 8-69. 81-102. 117-235. 237-262.

Недељко Гргуревић, *Увод у православну литургику*, Друго исправљено и допуњено излагање, Богословски факултет Свети Василије Острошки, Фоча-Богословски факултет Светог Саве Либертивил, Илиноис 2006, 31-41. 99-130. 133-156. 158-178. 181-195. 197-219. 221-235.

Православна литургика или наука о богослужењу Православне Источне Цркве, Први општи део, по литургици др Василија Митрофановића и др Теодора Гарнавског израдио протопрезвитер др Лазар Мирковић, друго издање, Београд 1965, 194-210. 296-322.

Архимандрит Кипријан Керн, *Литургика са химнографијом и хеортологијом*, у: „Изабрана литургијска дела“, Истина, Шибеник 2009, 13-37.

: